www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2019

Cúram Sláinte agus Sóisialta

Aonad 1
Forbairt Phearsanta
Sláinte agus Folláine

[GHL11]

GHL11

DÉ MÁIRT 11 MEITHEAMH, IARNÓIN

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Ní mór duit na ceisteanna a fhreagairt sna spásanna chuige sin.
Ná scríobh taobh amuigh den achar bhoscáilte ar gach leathanach nó ar leathanaigh bhána.
Comhlánaigh le dúch dubh amháin. **Ná scríobh le peann glóthaí.**
Freagair **gach** ceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 100 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní atá priontáilte ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **2(g)**, **3(c)** agus **3(d)**.

11745.02

www.xtrapapers.com

1 Oibríonn Marcas, atá 49 bliain d'aois, mar ghruagaire i salón mór.

(a) Tá Marcas sa chéim bheatha den mheánaosacht atá ó ______ bliain go dtí ______ bliain. [2]

(b) Scríobh an cineál gaolmhaireachta idir Marcas agus a bhainisteoir.

____________________ [1]

(c) Cuir síos ar an phatrún ionchais d'fhorbairt fhisiceach i meánaosacht.

____

____

____

____

____

____ [3]

(d) Mínigh an dóigh a bhféadfadh fostaíocht tionchar deimhneach a imirt ar fhéinchoincheap Mharcais.

____

____

____

____ [2]

www.xtrapapers.com

(e) Caitheann Marcas 30 toitín gach lá.

Bain úsáid as na ceannteidil thíos le cur síos a dhéanamh ar an dóigh a bhféadfadh caitheamh toitíní tionchar a imirt ar shláinte agus folláine Mharcais.

Éifeacht ar shláinte agus folláine fhisiceach

[3]

Éifeacht ar shláinte agus folláine mhothúchánach

[3]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

(f) Agus é ag obair mar ghruagaire, nochtar Marcas do ghuaiseacha ceirde amhail ceimiceáin ar féidir leo bheith ina gcúis le greannú craicinn agus fiú daille má stealltar sna súile iad.

Mínigh an dóigh a bhféadfadh dhá ghuais cheirde eile tionchar a imirt ar shláinte agus folláine fhisiceach Mharcais.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

www.xtrapapers.com

(g) Tá iníon ag Marcas darb ainm Áine, atá ag dul ar imirce go dtí an Nua-Shéalainn.

(i) Bain úsáid as na ceannteidil thíos le cur síos a dhéanamh ar an dóigh a bhféadfadh eisimirce tionchar a imirt ar fhorbairt intleachtach, mhothúchánach agus shóisialta Áine.

Éifeacht ar fhorbairt intleachtach

____

____

____

____

____

____ [3]

Éifeacht ar fhorbairt mhothúchánach

____

____

____

____

____

____ [3]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Éifeacht ar fhorbairt shóisialta

____

____

____

____

____

____ [3]

(ii) Liostaigh trí chineál tacaíochta a fhéadann Áine a fháil ón earnáil neamhfhoirmiúil le cuidiú léi déileáil leis an athrú saoil seo.

1. ____ [1]

2. ____ [1]

3. ____ [1]

www.xtrapapers.com

2 Tá Jamie, atá 10 mbliana d'aois, agus Megan, atá 8 mbliana d'aois, ina gcónaí lena dtuismitheoirí Oliver agus Louise.

(a) Tá Jamie agus Megan sa chéim bheatha den óige atá ó ______ bliain go dtí ______ bliain. [2]

(b) Sainaithin an cineál gaolmhaireachta idir Jamie agus Megan.

____________________ [1]

www.xtrapapers.com

(c) Bain úsáid as an tábla thíos le cur síos a dhéanamh ar phatrúin ionchais forbairt intleachtach, mhothúchánach agus shóisialta le linn óige.

Forbairt intleachtach
[3]
Forbairt mhothúchánach
[3]
Forbairt shóisialta
[3]

www.xtrapapers.com

(d) Baineann Jamie sult as an scoil agus tá dul chun cinn maith á dhéanamh aige.

Mínigh an dóigh a bhféadann éifeacht dheimhneach a bheith ag oideachas ar fhéinchoincheap Jamie.

[2]

(e) Tá gaolmhaireacht dhlúth ag Megan lena seanmháthair.

Cuir síos ar an dóigh a bhféadann éifeacht dheimhneach a bheith aici seo ar fhorbairt mhothúchánach Megan.

[3]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

(f) Tá na dálaí tithíochta a bhfuil an teaghlach ina gcónaí iontu go holc.

Mínigh dhá dhóigh a bhféadann dálaí olca tithíochta tionchar a imirt ar shláinte agus folláine fhisiceach Jamie agus Megan.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

(g) Bíonn Oliver taghdach, trodach agus buaileann sé a pháirtí Louise go minic.

Luacháil éifeachtaí foréigean baile ar shláinte agus folláine Louise.

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

[12]

www.xtrapapers.com

3 **(a)** Tá Jakub 14 bliana d'aois. Tá sé sa chéim bheatha de ________________ atá ó _____ bliain go dtí 18 mbliana. [2]

(b) Cuir síos ar phatrúin ionchais forbairt intleachtach agus mhothúchánach le linn na céime beatha seo.

Forbairt intleachtach

____

____

____

____

____

____ [3]

Forbairt mhothúchánach

____

____

____

____

____

____ [3]

www.xtrapapers.com

Tá diostróife mhatánach *Duchenne* ar Jakub.

(c) Déan anailísiú ar an dóigh a bhféadann an riocht géiniteach dúchais seo tionchar a imirt ar a shláinte agus folláine fhisiceach, mhothúchánach agus shóisialta.

www.xtrapapers.com

[9]

www.xtrapapers.com

(d) Is í máthair Jakub a chuireann an chuid is mó dá chúram ar fáil dó.

Déan measúnú ar an dóigh a bhféadann ról cúramóra a ghlacadh tionchar a imirt ar fhorbairt fhisiceach, intleachtach, mhothúchánach agus shóisialta duine.

www.xtrapapers.com

[12]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

(e) Tá tacaíocht ar fáil ón earnáil reachtúil le cuidiú le daoine aonair a bheith ag déileáil le hathruithe saoil.

Mínigh ceithre chineál dhifriúla tacaíochta a fhéadann an earnáil reachtúil a chur ar fáil le cuidiú le daoine aonair atá ag glacadh ról cúramóra.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

3. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

4. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

LEATHANACH BÁN

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.